

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 6 marca 2015 roku skierowanym przeciwko (...) S.A. Zakładowi (...) w Ł. M. K. wniósł o ustalenie, że zdarzenie zaistniałe w dniu 14 lipca 2014 roku w trakcie wykonywania czynności pracowniczych na terenie zakładu pozwanego jest wypadkiem przy pracy i na tej podstawie ustalenie i sprostowanie treści protokołu powypadkowego ustalającego okoliczności i przyczyny wypadku przy pracy sporządzonego w dniu 21 listopada 2014 roku, zatwierdzonego w dniu 27 listopada 2014 roku. W uzasadnieniu podniósł, że przyczyną zewnętrzną wypadku był tabor, który ruszył z miejsca bez sygnału ostrzegającego. Podniósł, że już w zgłoszonych do protokołu powypadkowego uwagach zakwestionował jakoby w dniu zdarzenia w pogotowiu szybkiego usuwania awarii na stanowisku toromistrza pracował zgodnie z harmonogramem pracy M. L., gdyż w jego miejsce pracował R. S., pełniąc dwie kolejne 12-godzinne zmiany pod rząd. Podał, że w przedmiotowym protokole nie odnotowano także faktu, że czynności przekraczające zakres obowiązków tj. polegające na rozpinaniu i spinaniu wagonów powód wykonywał kilkunastokrotnie, każdorazowo na polecenie naczelnik A. S.. Zarzucił, że w protokole powypadkowym nie rozstrzygnięto także kwestii związanych z wyposażeniem pracowników w urządzenia umożliwiające porozumiewanie się między sobą na odległość. Nadto zażądał skonfrontowania wyjaśnień świadka wraz z treścią protokołu na okoliczność dokładnej godziny zdarzenia oraz odcinka, który przejechał maszynista, ruszając składem bez sygnału ostrzegawczego. Wskazał, że ewentualne wykonywanie czynności niewchodzących w zakres obowiązków, wbrew stanowisku pozwanego, nie przerwało jego związku z pracą. Podał, że ustalenie wypadku przy pracy jest mu niezbędne do oceny zasadności roszczeń wobec ZUS i (...), a także ewentualnie innych podmiotów. Powód wniósł również o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych lub według zestawienia kosztów, które przedłoży przed zamknięciem rozprawy poprzedzającej wydanie wyroku. /pозew k. 2-5/

Odpowiadając na pozew pismem z dnia 30 marca 2015 roku strona pozwana reprezentowana przez pełnomocnika wniosła o oddalenie powództwa w całości. Zakwestionowała wszelkie okoliczności będące podstawą roszczenia powoda podnosząc, że przedmiotowe zdarzenie nie miało związku z pracą, bowiem został on przerwany w wyniku spożycia alkoholu przez powoda. W ocenie strony pozwanej wyłączną przyczyną wypadku było udowodnione naruszenie przez pracownika przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub skutek rażącego niedbalstwa (wprawienie się w stan nietrzeźwości i wykonywanie czynności bez uprawnień). Strona pozwana wniosła nadto o zasądzenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. /odpowieź na pozew - k. 57-62/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. K. był pracownikiem (...) S.A. - Zakładu (...) w Ł. od 3 sierpnia 2007 roku, zatrudnionym początkowo na czas określony, a od 4 sierpnia 2008 roku - na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy, początkowo na stanowisku dróżnika przejazdowego (na czas odbycia przygotowania zawodowego), a od dnia 1 czerwca 2013 roku - na stanowisku toromistrza w obrębie działania Sekcji Eksploatacji Ł.. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano obręb działania Sekcji Eksploatacji S.. W umowie o pracę ustalono, że zasadniczo dobową normą pracy wynosi 8 godzin, tygodniowa norma czasu pracy przeciętnie 40 godzin, z tym że z uwagi na zatrudnienie w systemie równoważnym czasu pracy dobowy wymiar czasu pracy może być przedłużony do 12 godzin. Stosunek pracy powoda ustał w dniu 27 sierpnia 2014 roku.

/umowy o pracę – k. 29-31 odw., porozumienie – k. 49, pismo k. 51, zeznania powoda k. 263 odw. w zw. z 00:04:52-00:17:45 – płyta CD k. 154/.

W pozwanym zakładzie powód był odpowiedzialny za nadzór ruchu oraz za bezpieczeństwo ruchu pojazdów. Praca wnioskodawcy była pracą w terenie. Do jego obowiązków należało kierowanie robotami w torach, rozjazdach. Był przeszkolony co do zakresu swoich obowiązków. Pracował w brygadzie, w której na każdej zmianie obecny był pracownik mający uprawnienia kierownika pociągu, który zajmował się czynnościami polegającymi na rozpinaniu i spinaniu pociągów. W przypadku braku na zmianie osoby z takimi uprawnieniami czynnościami tymi zajmowali się

inni pracownicy z brygady. Było to związane z brakami kadrowymi. Czynności te były konieczne do wykonania, by pociąg ruszył. /zeznania świadka A. G. 00:36:40-00:41:46, 00:41:46 – 00:44:41, 00:44:41 – 00:45:45 – płyta CD k. 154, zeznania powoda k. 263 odw. w zw. z 00:04:52-00:17:45, 00:17:45-00:24:28 – płyta CD k. 154/

W dniu 14 lipca 2014 roku powód świadczył pracę na stanowisku toromistrza w pogotowiu szybkiego usuwania awarii w (...) Ł. mieszczącym się w budynku Sekcji Eksploatacji w Ł. przy Alei (...). Pracę rozpoczął o godzinie 18.00. Tego dnia, oprócz powoda, do pracy zgłosili się: kierowca drezyny i wózka motorowego - K. P., operator sprzętu lekkiego i spawacz - J. Ś.. W tym dniu w pracy obecny był także toromistrz R. S. - posiadający uprawnienia kierownika pociągu. Po rozpoczęciu zmiany, powód przeprowadził z podległymi mu pracownikami instruktaż stanowiskowy dotyczący zadań, jakie mieli do wykonania w trakcie swojej zmiany roboczej. Zgodnie z poleceniem zawartym w „Dzienniku zadań dla pogotowia szynowego” pracownicy ci mieli wykonywać drobne naprawy nawierzchni kolejowej w stacji Z. oraz - na ustne polecenie naczelnik ds. drogowych A. S. - mieli dokończyć po zmianie dziennej rozładunek tłucznia w stacji Z., na zamkniętym torze stacyjnym nr 1. Na miejsce pracy w Z. udali się samochodem służbowym, który miał w drodze powrotnej zabrać zmianę dzienną. /protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84, zeznania świadka R. S. 00:45:45-00:54:08 – płyta CD k. 154, zeznania świadka J. Ś. 01:04:15-01:13:36 –płyta Cd k. 154, zeznania K. P. 01:19:34-01:28:32 - płyta Cd k. 154, zeznania powoda k. 263 odw. w zw. z 00:04:52-00:17:45 – płyta CD k. 154

Powód stawiał się do pracy trzeźwy. /zeznania świadka R. S. 00:45:45-00:54:08 – płyta CD k. 154, zeznania powoda k. 263 odw. w zw. z 00:04:52-00:17:45, 00:24:28-00:31:41 – płyta CD k. 154/

Tego dnia w pogotowiu szybkiego usuwania awarii nie pracował M. L., jak to stwierdzono w harmonogramie pracy za lipiec 2014 roku. Pracę w podanej dacie wraz z powodem wykonywał R. S., który pozostawał na swojej zmianie przez 24 godziny bez przerwy (pełniąc dwie kolejne 12 – godzinne zmiany pod rząd), nie figurując na liście obecności pracowniczej. R. S. w dniu 14 lipca 2014 roku na polecenie służbowe naczelnik A. S. pełnił funkcję kierownika pociągu od godziny 18.00 do 6.00, świadcząc pracę na zmianie bezpośrednio ją poprzedzającej tj. 14 lipca 2014 roku od 6.00 do 18.00. przed rozpoczęciem zmiany od godziny 18.00 do 6.00. R. S. poproszony w dniu zdarzenia w godzinach rannych przez M. L., stawiał się celem przeprowadzenia wagonów z Ż. do Z.. R. S., który tego dnia miał wolny dzień od pracy, wyraził zgodę i przystąpił w godzinach rannych do pracy. /zeznania świadka R. S. 00:54:08 – 00:58:49– płyta CD k. 154, dziennik oględzin rozjazdów skrzyżowań torów w jednym poziomie oraz wyrzutnic płozów hamulcowych na górkach rozrządowych – przyjęcie i zdanie dyżuru z dnia 13 lipca 2014 roku – k. 26-27/

R. S. miał się stawić w pracy dopiero w dniu 15 lipca 2014 roku na godz. 6.00, jednakże z uwagi na prośbę telefoniczną A. S. ponownie stawiał się do pracy w dniu zdarzenia na nocną zmiany na godz. 18.00. /zeznania świadka R. S. 00:54:08 – 00:58:49– płyta CD k. 154, zeznania świadka A. S. 01:35:35 – 01:37:18 – płyta CD k. 154/

W dniu zdarzenia do godziny około 3:10 J. Ś. i K. P. pracowali w rejonie nastawni wykonawczej stacji Z., około 300-500 m od rozładunku tłucznia, przy montowaniu odbojnic na wiadukcie stalowym linii nr 015, km 57,064. Przy ich pracy okresowo przebywała naczelnik A. S.. Na ten dzień powołana była komisja odbioru robót (pismo Nr (...)511- (...), z dnia 14.07.2014r), w której A. S. była przewodniczącą. /protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84, zeznania świadka J. Ś. 01:04:15-01:13:36 –płyta Cd k. 154, zeznania K. P. 01:19:34-01:28:32 - płyta Cd k. 154/

Do godziny około 00:30 powód wraz ze swoimi pracownikami – K. P. i J. Ś. pracował między innymi przy przytwierdzaniu odbojnic na wiadukcie. Dopiero po godzinie 00:30 A. S. poleciła, by powód wraz z R. S. pojechali rozładowywać wagony samowyladowcze z tłuczniem, w pobliżu nastawni dysponującej stacji Z., oddalonej około 500m od wiaduktu. Około godziny 3:20 K. P. otrzymał telefonicznie polecenie od powoda, by udał się z J. Ś. w rejon nastawni dysponującej, celem pomocy w rozładunku tłucznia z wagonów samowyladowczych. /protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84, zeznania świadka J. Ś. 01:04:15-01:13:36 –płyta Cd k. 154, zeznania K. P. 01:19:34-01:28:32 - płyta Cd k. 154, zeznania świadka R. S. 00:45:45-00:54:08 – płyta CD k. 154, zeznania powoda k. 263 odw. w zw. z 00:04:52-00:17:45 – płyta CD k. 154/

Po przyjeździe drezyną WM-15 na tor nr 3 w stacji Z., obok rozładowywanych przez powoda i R. S. wagonów, K. P. i J. Ś. stwierdzili, że do rozładunku został tylko ostatni wagon. Praca ich miała polegać na ręcznym rozbiciu gablami nadmiaru usypanego tłucznia z wagonu. /protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84, zeznania świadka J. Ś. 01:04:15-01:13:36 – płyta Cd k. 154, zeznania K. P. 01:19:34-01:28:32 - płyta Cd k. 154/

Tłuczeń z wagonów rozładowywany był partiami, po kilka wagonów. Był zsypywany z wagonów po otwarciu klap wagonów. Po wyładunku tłucznia z trzech ostatnich wagonów, wagony zostały przygotowane do transportu przez R. S.. Po zakończonych przygotowaniach do przestawienia wagonów z toru zamkniętego nr 1 na inny tor stacyjny, kierownik pociągu roboczego, R. S. udał się do kabiny maszynisty lokomotywy manewrowej, celem zamówienia drogi dla próżnego składu. Wagony miały być odstawię na stację Ł. Ż.. Praca kierownika pociągu roboczego polegała na spinaniu i rozpinaniu wagonów oraz prowadzeniu prac manewrowych przy składzie, w tym przypadku z tłuczniem. W tym celu, co jakiś czas R. S. musiał wejść do kabiny maszynisty, by ustalić z nim przebieg prac manewrowych. R. S. był wyposażony w radiotelefon i tą drogą porozumiewał się z nastawnią. Z maszynistą rozmawiał bezpośrednio w kabinie - ustnie, na gruncie - przy użyciu sygnałów manewrowych dawanych ręcznie, światłem z latarki telefonu komórkowego. Na wyposażeniu pociągu szybkiego usuwania awarii jest sprawnie działająca latarka typu szperacz wraz z ładowarką, pobrana w maju 2015 roku przez toromistrza R.. /protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84, zeznania świadka R. S. 00:45:45-00:54:08 – płyta CD k. 154, zeznania świadka J. Ś. 01:04:15-01:13:36 – płyta Cd k. 154, zeznania powoda k. 263 odw. w zw. z 00:04:52-00:17:45 – płyta CD k. 154/

W dniu zdarzenia R. S. przy podawaniu sygnałów manewrowych na gruncie nie używał będącej na wyposażeniu pozwanego pracodawcy latarki. /protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84/

W instrukcji Ir-9, o prowadzeniu manewrów, nie jest zabronione używanie latarki z telefonu komórkowego, jeśli pracownik jest w nią wyposażony. Wszystkie metody są dobre (w tym przypadku używanie światła z latarki telefonu komórkowego), o ile są skuteczne.

/protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84/

Po rozładowaniu ostatnich trzech wagonów, R. S. dokonał wraz z powodem oględzin wagonów po rozładunku. R. S. szedł prawą stroną sprawdzanych wagonów, w kierunku końca składu, powód szedł po drugiej stronie. Po zakończonej czynności związanej z zabezpieczaniem wagonów, R. S. powiedział powodowi, że praca przy zabezpieczaniu wagonów została zakończona i że idzie do kabiny, uzgadniać przestawienie wagonów. Następnie wszedł do kabiny maszynisty W. F., który zapytał go czy można wracać z wagonami w kierunku nastawni wykonawczej w Z.. R. S. oznajmił: „jesteśmy gotowi i będziemy jechać”, informując maszynistę, że wagony są gotowe do jazdy. Po wejściu do kabiny zajął miejsce po lewej stronie maszynisty i radiotelefonem chciał wywołać nastawnię wykonawczą.

W tym czasie powód wraz z J. Ś. i K. P., znajdowali się na końcu składu, na międzytorzu, po stronie, gdzie znajdował się maszynista lokomotywy. Powód odszedł od podległych mu pracowników w kierunku lokomotywy, nie informując ich w jakim celu się oddala.

/protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84, zeznania świadka J. Ś. 01:04:15-01:13:36 – płyta Cd k. 154, zeznania K. P. 01:19:34-01:28:32 - płyta Cd k. 154/

Powód wszedł między lokomotywę a pierwszy wagon, celem odpięcia węża roboczego (złączki ciśnieniowej), który uprzednio zamontował celem napełnienia zbiorników powietrza w tych wagonach, niezbędnego do wyładowania tłucznia z wagonów. Nie było innego sposobu odpięcia tej złączki. Wchodząc między wagon a lokomotywę, krzyknął do swoich pracowników, że wchodzi między skład, ale nie był pewny, czy któryś z nich to słyszał. Po wejściu między wagon

a lokomotywę kucnął i wziął w dłonie końcówkę węża celem jej odpięcia. Był przekonany, że skład będzie stał. W tym samym czasie zobaczył, że lokomotywa bez dania sygnału (...) bardzo szybko ruszyła z miejsca. Powód złapał się jedną ręką wystającej części na przodzie lokomotywy. Z uwagi na fakt, że lokomotywa ruszyła szybko z miejsca, po chwili biegu za lokomotywą, puścił trzymany element. Upadł na tłużeń, między tokami szyn. J. Ś. i K. P. zaczęli biec i dawać maszyniście latarką sygnał (...) oraz głośno krzyżeć: (...), na co żaden z przebywających w lokomotywie mężczyzn nie zareagował. Po przejechaniu przez skład około 150-200m, pracownicy zauważyli, że powód leży między tokami szyn. /protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84, zeznania świadka R. S. 00:45:45-00:54:08 – płyta CD k. 154, zeznania świadka J. Ś. 01:04:15-01:13:36 –płyta Cd k. 154, zeznania K. P. 01:19:34-01:28:32 - płyta Cd k. 154, zeznania powoda k. 263 odw. w zw. z 00:04:52-00:17:45, 00:17:45 – 00:24:28 – płyta CD k. 154/

Lokomotywa ruszyła szybką względem zwyczajowej szybkości na manewrach tj. 500 m/1 h. /zeznania świadka J. Ś. 01:13:36 – 01:16:00 –płyta Cd k. 154, zeznania K. P. 01:19:34-01:28:32 - płyta Cd k. 154/

Poszkodowany nie posiadał uprawnień do kierowania pociągiem roboczym i gospodarczym, a tym samym nie posiadał uprawnień do spinania i rozpinania wagonów. Do czynności rozpięcia i odpięcia złączki uprawniony był jedynie kierownik pociągu R. S., względnie maszynista. /zeznania świadka R. S. 00:45:45-00:54:08, 00:58:49-01:04:15 – płyta CD k. 154, zeznania świadka A. S. 01:31:19 – 01:35:35 – płyta CD k. 154, zeznania powoda k. 263 odw. w zw. z 00:04:52-00:17:45, 00:17:45- 00:24:28, 00:24:28 - 00:31:41 – płyta CD k. 154, protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84/

Czynności polegające na rozpinaniu i spinaniu wagonów powód wcześniej wykonywał kilkunastokrotnie. Czynności te były odnotowywane w dzienniku na kartach zapisu. /karty zapisu – k. 19-24 odw., 52-55 oraz koperta k. 84/

Czynności tych fizycznie jest w stanie dokonać jedna osoba, ale w praktyce by nie przedłużać czynności złączania i rozłączania między wszystkimi wagonami, praca jest dzielona między kilkoma osobami, a zatem potrzebna była więcej niż jedna osoba. Zdarzało się, że czynności te wykonywali pracownicy bez uprawnień. Zgodnie z ustnym poleceniem wydanym przez R. S. odpięcie złączki należało do pracownika, który ją uprzednio montował. R. S. nie wiedział, że w chwili ruszenia pociągu powód znajduje się między lokomotywą a wagonem. /zeznania świadka R. S. 00:45:45-00:54:08, 00:58:49-01:04:15 – płyta CD k. 154, zeznania powoda k. 263 odw. w zw. z 00:04:52-00:17:45, 00:17:45- 00:24:28, 00:24:28 - 00:31:41 – płyta CD k. 154/

O tej czynności powinno się uprzedzić maszynistę. /zeznania świadka R. S. 00:45:45-00:54:08, 00:58:49-01:04:15 – płyta CD k. 154, zeznania świadka A. S. 01:31:19 – 01:35:35 – płyta CD k. 154, zeznania powoda k. 263 odw. w zw. z 00:04:52-00:17:45, 00:17:45- 00:24:28, 00:24:28 - 00:31:41 – płyta CD k. 154/

Maszynista bez dania sygnału (...) (...), do czego był zobowiązany, ruszył lokomotywą w stronę nastawni. Po przejechaniu około 200 m, kierownik pociągu roboczego otrzymał informację telefoniczną o zaistniałym zdarzeniu z udziałem powoda. Maszynista zatrzymał skład. /protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84, zeznania świadka R. S. 00:45:45-00:54:08 – płyta CD k. 154, zeznania świadka J. Ś. 01:04:15-01:13:36 –płyta CD k. 154, zeznania K. P. 01:19:34-01:28:32 - płyta Cd k. 154, zeznania powoda k. 263 odw. w zw. z 00:04:52-00:17:45 – płyta CD k. 154/

Sygnał „bacznosc” jest dawany przy odjeździe przez pociąg ze stacji. Co do zasady trwa około 3 - 5 sekund, przy manewrach dłużej. Gdyby ten sygnał był nadany w dniu zdarzenia, powód, nawet gdyby znajdował się w stanie po spożyciu alkoholu, zdążyłby wyjść spomiędzy lokomotywy i wagonu – wspiąłby się na lokomotywę. /zeznania świadka R. S. 00:45:45-00:54:08 – płyta CD k. 154, zeznania świadka J. Ś. 01:04:15-01:13:36 –płyta Cd k. 154, zeznania K. P. 01:19:34-01:28:32 - płyta Cd k. 154, zeznania powoda k. 263 odw. w zw. z 00:04:52-00:17:45, 00:17:45 – 00:24:28 – płyta CD k. 154/

Gdyby R. S. wiedział, że powód znajduje się pomiędzy lokomotywą i wagonem do wypadku by nie doszło. /zeznania świadka R. S. 00:45:45-00:54:08 – płyta CD k. 154/

Pracownicy pogotowia ratunkowego, po udzieleniu pierwszej pomocy, zabrali rannego do szpitala im. K. w Ł.. Pracownicy (...) zostali poddani badaniu na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu, w wyniku którego u R. S. wynik dwukrotnie sprawdzany, o godzinie 04:53 i 05:09 wskazał wynik pozytywny i wykazał 0,47 promila. /protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84, sprawozdanie z przeprowadzonych badań chemicznych płynów ustrojowych na zawartość alkoholu k. 143-144 oraz koperta k. 84, zeznania świadka R. S. 00:45:45-00:54:08 – płyta CD k. 154/

Po sprawdzeniu składu, przed wejściem do lokomotywy R. S. wypił piwo w ilości 1 litra. /protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84, zeznania świadka R. S. 00:45:45-00:54:08 – płyta CD k. 154/

W chwili zdarzenia powód miał we krwi w granicach 0,6 promila alkoholu etylowego. Z tego względu rozwiązaniu uległ stosunek pracy łączący strony. Odwołanie powoda od pisma rozwiązującego z nim umowę o pracę do sądu zostało oddalone./zeznania świadka R. S. 00:45:45-00:54:08 – płyta CD k. 154, zeznania powoda k. 263 odw. w zw. z 00:04:52-00:17:45, 00:24:28-00:31:41 – płyta CD k. 154, protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84/

Gdyby maszynista jechał z prędkością 500 m/ 1h J. Ś. i K. P. dogoniliby lokomotywę. /zeznania świadka J. Ś. 01:13:36 - 01:16:00 –płyta Cd k. 154, zeznania K. P. 01:19:34-01:28:32 - płyta Cd k. 154/

Gdyby maszynista ruszył ze zwyczajową prędkością byłaby możliwość odskoczenia przez powoda. /zeznania K. P. 01:19:34-01:28:32 - płyta Cd k. 154/

W dniu wypadku poszkodowany posiadał aktualne badania lekarskie z dnia 30 stycznia 2014 roku bez przeciwwskazań do wykonywania zawodu; szkolenia okresowe w dziedzinie BHP dla pracodawców i innych osób kierujących pracownikami z dnia 5 marca 2013 roku; zdany egzamin kwalifikacyjny na stanowisko toromistrza (23 września 2008r); został zapoznany z (...) Zawodowego Nr (...)/2012 na stanowisku toromistrza. W dniu 7 lutego 2014 roku powód ukończył kurs operatora zagęszczarek i ubijaków wibracyjnych kl. III wszystkie typy. Był wyposażony w odzież i obuwie robocze zgodnie z zakładową tabelą przydziału. Był zapoznany z polityką pracodawcy odnośnie spożywania alkoholu w pracy. /protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84, zaświadczenie o ukończeniu kursu – k. 45, świadectwo złożenia egzaminu kwalifikacyjnego – k. 46, zeznania świadka A. S. 01:31:19 – 01:35:35 – płyta CD k. 154, zeznania powoda k. 263 odw. w zw. z 00:24:28-00:31:41 – płyta CD k. 154/

W protokole wypadkowym ustalono następujące przyczyny wypadku:

- przyczyna organizacyjna - brak respektowania (przestrzegania) obowiązujących instrukcji, przepisów i procedur przez osoby będące uczestnikami zdarzenia (brak obserwacji składu po ruszeniu przez maszynistę i kierownika pociągu; niejednoznaczne wydawanie poleceń przez kierownika pociągu maszyniście; wykonywanie pracy pod wpływem alkoholu)

- czynnik ludzki - przebywanie w miejscach niedozwolonych (przebywanie w skrajni taboru), wejście na obszar zagrożony bez upewnienia się, czy nie ma niebezpieczeństwa (niedostosowanie się do §63 instrukcji Id-1); zmęczenie (dziesiąta godzina dyżuru); spożywanie alkoholu w miejscu pracy; zaskoczenie niespodziewanym zdarzeniem (ruszenie składu bez dania sygnału Rp. 1 Bacność)

Stwierdzono, że wyłączną przyczyną wypadku było naruszenie przez poszkodowanego pracownika następujących przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub skutek rażącego

niedbalstwa: art. 100 §2pkt. 2,3 kodeksu pracy, 9 §5 pkt 1§6pkt 1 i 4 oraz §13 pkt 1 i 2 instrukcji Id-9; §22 ust. 3 pkt 2 regulaminu pracy; §63 instrukcji Id-1; §11 pkt 1 instrukcji Ir-1.

Nadto stwierdzono stan nietrzeźwości powoda przyczyniający się w znacznym stopniu do powstania wypadku przy pracy - wynik badania krwi na zawartość alkoholu w organizmie wykonany w szpitalu im. K. w Ł. wyniósł 0,6 promila; w sprawozdaniu nr (...) z przeprowadzonych badań chemicznych płynów ustrojowych na zawartość alkoholu wykonanym przez Laboratorium Kryminalistyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Ł. wykazał 0,47 promila alkoholu etylowego.

W wyniku zdarzenia u powoda stwierdzono wstrząs urazowy, urazową amputację podudzia prawego, wieloodłamowe złamanie trzonu kości udowej lewej, wieloodłamowe złamania kości podudzia lewego, zwichnięcie górne lewego stawu biodrowego, stłuczenie płuc, podejrzenie złamania trzonu i rękojęści mostka, złamania wyrostków poprzecznych po stronie prawej kręgów L2, L3, L4, złamanie kości czołowej po stronie lewej oraz ściany górnej oczodołu lewego z niewielkim wgłębieniem odłamu.

/protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84/

Zdarzenia nie uznano za wypadek przy pracy. /protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 21 listopada 2014 roku – k. 32-37 oraz koperta k. 84/

W dniach 12-30 lipca 2014 roku pracownik pozwanego A. G. zatrudniony na stanowisku montera specjalisty korzystał z urlopu wypoczynkowego. /wykaz urlopów i innych nieobecności w pracy k. 63-64, zeznania świadka A. G. 00:36:40-00:41:46 – płyta CD k. 154/

Powód był bardzo dobrym pracownikiem. Był w związku z tym proszony przez współpracowników o wykonywanie czynności polegających na rozpinaniu i spinaniu wagonów. Powód był uczynny, wykonywał czynności, o wykonywanie których go proszono. Nie jest możliwe wykonanie czynności polegających na rozpinaniu i spinaniu wagonów samodzielnie przez jednego pracownika. Wykonuje się bez polecenia innej osoby. Każdy pracownik wie co do niego należy i jaką czynność powinien w danej chwili wykonać. /zeznania świadka A. G. 00:36:40-00:41:46 – płyta CD k. 154, zeznania świadka R. S. 00:54:08 – 00:58:49 – płyta CD k. 154/

Wyrokiem z dnia 12 stycznia 2016 roku Sądu Rejonowego w Zgierzu w sprawie II K 124/15 utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 22 czerwca 2016 r. w sprawie o sygnaturze V Ka 413/16 W. F. został prawomocnie skazany za to, że w dniu 15 lipca 2014 roku w Z. nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że wykonując jako maszynista pociągu, ruszył nim do przodu bez uprzedniego włączenia sygnału ostrzegawczego dźwiękowego o zamiarze dokonania takiego manewru, nie zachował należytej ostrożności i w efekcie doprowadził do najechania pociągu na znajdującego się między lokomotywą i wagonami pracownika M. K., który wykonywał prace, które nie były mu zlecone i o których nie powiadomił kierownika pociągu, czym nieumyślnie spowodował u niego ciężkie obrażenia ciała w postaci choroby realnie zagrażającej życiu powodującej powstanie ciężkiego kalectwa – trwałego zeszpecenia, zniekształcenia ciała z urazową amputacją podudzia prawego, wieloodłamowym złamaniem uda lewego i innych. /wyroki k. 142-142 odw. oraz k. 218-219, k. 231, uzasadnienia wyroków k. 220-230, k. 232-233/

Wyrokiem nakazowym z dnia 12 maja 2015 roku wydanym w sprawie VI K 498/K Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi skazał M. L. za to, że w dniu 15 lipca 2014 roku w Ł. w celu użycia za autentyczny podrobił dokument w postaci „Dziennika rozjazdów skrzyżowań torów w jednym poziomie oraz wyrzutnic płozów hamulcowych na górkach rozrządowych” w ten sposób, że własnoręcznie dokonał wpisu zawierającego informacje przejęcia przez M. K. dyżuru w dniu 14 lipca 2014 roku godzina 18:00 oraz imion i nazwisk trzech pracowników tj. M. K., K. P. oraz J. Ś., za których złożył podpisy w formie parafy. /wyrok k. 259 c, dziennik oględzin rozjazdów skrzyżowań

torów w jednym poziomie oraz wyrzutnic płozów hamulcowych na górkach rozrządowych – przyjęcie i zdanie dyżuru z dnia 13 lipca 2014 roku – k. 26-27 oraz koperta k. 84/

Powód utrzymuje się od dnia 13 stycznia 2015 roku z renty z tytułu okresowej całkowitej niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji w wysokości 1.225 zł netto miesięcznie. /decyzja o przyznaniu renty – k. 9-10 odw., orzeczenie lekarza orzecznika ZUS – k. 25-15 odw./

Pismem z dnia 11 listopada 2014 roku powód zgłosił pozwanemu swoje zastrzeżenia do protokołu powypadkowego, wnosząc o wpisanie do protokołu zatrudnienia R. S. na zmianie przed zmianą, w trakcie której doszło do wypadku. /pismo koperta k. 84, zeznania świadka E. J. 01:42:22- 01:46:00 – płyta CD k. 154,

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie wskazanych dowodów.

Sąd oddalił wniosek dowodowy powoda o dopuszczenie dowodu z materiału dźwiękowego rozprawy przed Sądem Okręgowym w Łodzi z dnia 28 października 2015 roku z uwagi na obowiązującą w postępowaniu zasadą bezpośredniości, zgodnie z którą zebrany przez Sąd obszerny materiał dowodowy pozwolił na dostateczne wyjaśnienie istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności w sprawie.

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne.

Przepis art. 189 k.p.c. stanowi, że powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa jeśli ma w tym interes prawny.

Żądanie ustalenia, że sporne zdarzenie było wypadkiem przy pracy, poprzez żądanie ustalenia faktów, zdąża do ustalenia istnienia prawa pracownika do żądania świadczeń przysługujących z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Z tych też względów należy przyjąć, iż żądanie powoda jest sformułowane właśnie w oparciu o wskazaną wyżej podstawę prawną, a zatem był on obowiązany do wykazania interesu prawnego w żądanym ustaleniu.

Powód reprezentowany w niniejszej sprawie przez zawodowego pełnomocnika, w pozwie wprost wskazał, że interes prawny w dochodzonym ustaleniu wynika z potrzeby prawidłowego udokumentowania przyczyn i okoliczności urazu jego ciała, który nastąpił w związku z jego pracą przy wykonywaniu czynności na rzecz pracodawcy, dla potrzeby uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego (jednorazowego odszkodowania i innych roszczeń odszkodowawczych).

Z powyższego wynika więc, że ma on interes prawny w żądanym ustaleniu.

Przechodząc do merytorycznego rozpoznania sprawy wskazać należy na brzmienie art.3 ust.1 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 1242 z późn. zm.), zgodnie z którym za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą, podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych, podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia oraz w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Z powyższego więc wynika, iż wypadek przy pracy to zdarzenie, które jednocześnie spełnia następujące kryteria:

- jest nagłe,

- wywołane przyczyną zewnętrzną,
- powoduje uraz lub śmierć oraz
- pozostaje w związku z pracą.

Niespełnienie którejkolwiek z powyższych obligatoryjnych przesłanek powoduje, iż zdarzenie nie może być uznane za wypadek przy pracy.

W ocenie Sądu rozpoznającego przedmiotową sprawę w sprawie wykazane zostały wszystkie przesłanki warunkujące uwzględnienie powództwa o ustalenie, że zdarzenie z dnia 14 lipca 2014 roku, w wyniku którego doszło do urazu ciała M. K., było wypadkiem przy pracy.

Na wstępie wskazać należy, że w sprawie zachodził związek zdarzenia z wykonywanymi przez powoda, ustalonymi obowiązkami pracowniczymi, w godzinach jego pracy.

Jak wynika bowiem z materiału dowodowego zgromadzonego w przedmiotowej sprawie do wstrząsu urazowego, urazowej amputacji podudzia prawego, wieloodłamowego złamania trzonu kości udowej lewej, wieloodłamowego złamania kości podudzia lewego, zwichnięcia górnego lewego stawu biodrowego, stłuczenia płuc, podejrzenia złamania trzonu i rękojęści mostka, złamania wyrostków poprzecznych po stronie prawej kręgów L2, L3, L4, złamania kości czołowej po stronie lewej oraz ściany górnej oczodołu lewego z niewielkim wgłębieniem odłamu u powoda doszło około godziny 4:00, podczas wykonywania przez niego czynności powierzonych na terenie stacji kolejowej w Z., a zatem nastąpił w godzinach jego pracy na rzecz pozwanego (...).

Wbrew twierdzeniu strony pozwanej - czynności wykonywane przez powoda na terenie stacji kolejowej w Z. w związku z wykonywaniem czynności polegających na rozpinaniu i spinaniu wagonów, były czynnościami wykonywanymi na rzecz pozwanego pracodawcy.

Dokonując w tym zakresie ustaleń Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka A. S., sprowadzające się do tezy, że prace polegające na rozpinaniu i spinaniu wagonów w trakcie pracy polegającej na rozładowywaniu wagonów samowładowczych z tuczniem, w pobliżu nastawni dysponującej stacji Z., oddalonej około 500m od wiaduktu w dniu 14 lipca 2014 roku były inicjatywą własną powoda, jako wykonywane bez uprawnień, nie leżące w zakresie jego obowiązków, nie były wykonywane na rzecz pracodawcy.

Zeznaniom tym przeczy bowiem, ustalony na podstawie zeznań świadków A. G. i R. S. fakt, że powód zatrudniony na stanowisku toromistrza był odpowiedzialny za nadzór ruchu oraz za bezpieczeństwo ruchu pojazdów, pracę wykonywał w terenie. Wprawdzie do jego obowiązków należało kierowanie robotami w torach, rozjazdach i nie był uprawniony do kierowania pociągiem roboczym i gospodarczym, a tym samym nie posiadał uprawnień do spinania i rozpinania wagonów, jednakże czynności te wielokrotnie - zgodnie z przyjętą u pracodawcy praktyką - w razie potrzeby wykonywał. Ustalono także, że by dokonać wszystkich czynności między wagonami praca jest dzielona między kilka osób, w tym osób bez uprawnień. Ustalenia Sądu dokonane w przedmiotowej sprawie wykazały także, że odpięcie złączki należało do pracownika, który ją uprzednio zamontował. W dniu zdarzenia złączkę pomiędzy lokomotywą a pierwszym wagonem zamontował powód, do którego należało jej odpięcie. Świadek J. Ś. przyznał fakt, że nikt nie odmawiał wykonania czynności mimo braku uprawnień.

Ustalenia Sądu poczynione w sprawie na podstawie zeznań świadków R. S., J. Ś. i K. P. oraz na podstawie przesłuchania powoda wykazały także, że do godziny około 3:10 J. Ś. i K. P. pracowali w rejonie nastawni wykonawczej stacji Z., około 300-500 m od rozładunku tuczni, przy montowaniu odbojnic na wiadukcie, natomiast powód po godz. 00:30 wraz z R. S. – kierownikiem pociągu, wykonując polecenia A. S. - pojechali rozładowywać wagony samowładowcze z tuczniem, w pobliżu nastawni dysponującej stacji Z., oddalonej około 500m od wiaduktu.

Z powyższego wynika, że do czynności tych delegowano tylko dwóch pracowników, pozostali pracownicy - J. S. i K. P. dołączyli do powoda i R. S. dopiero ok. godz. 3:30 celem pomocy w rozładunku tłucznia z wagonów samowładowczych.

Z zeznań samego R. S. wynika natomiast – wbrew ustaleniom protokołu powypadkowego, że w dniu zdarzenia świadczył on pracę również na poprzedniej zmianie. Powyższe okoliczności uprawniają do wniosku, że skoro na miejscu pracy powoda było jedynie dwóch pracowników, w tym jeden z nich świadczył pracę na drugiej 12 – godzinnej zmianie, istniała faktyczna konieczność rozdzielania prac związanych z rozpinaniem i spinaniem wagonów.

Powyższe fakty świadczą wprost o tym, że czynności wykonywane przez powoda na terenie stacji kolejowej w Z. w związku z wykonywaniem czynności polegających na rozpinaniu i spinaniu wagonów, było powierzone pracownikom przez pozwanego pracodawcę w czasie ich pracy. Czynności te stanowiły zatem powierzenie innych zadań niż wynikające z zakresu obowiązków. Nie mogły więc stanowić inicjatywy pracowników, a przez to zrywać związku z pracą.

W ocenie Sądu Okręgowego związek z pracą w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1 cytowanej ustawy zostaje zachowany także wówczas, jeżeli czynność zlecona przez pracodawcę nie mieści się w zakresie obowiązków pracownika.

W tym miejscu wskazać jeszcze należy, że ustalony w sprawie niniejszej fakt spożycia przez M. K. w czasie pracy alkoholu nie ma znaczenia dla ustalenia związku z pracą zdarzenia z dnia 14 lipca 2014 roku.

Po pierwsze powód w dniu zdarzenia został dopuszczony do pracy, w chwili podjęcia pracy był trzeźwy, następnie w toku pracy po spożyciu alkoholu nie został odsunięty od jej wykonywania, pracę świadczył nieprzerwanie do chwili tragicznego wydarzenia skutkującego urazem.

Odnosnie spożywania alkoholu przez pracownika w miejscu pracy, zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem, stan nietrzeźwości świadczy o naruszeniu dyscypliny pracy i uzasadnia zastosowanie odpowiednich sankcji, natomiast nie stanowi sam w sobie – w oderwaniu od konkretnych okoliczności zerwania więzi z pracą.

W sprawie niniejszej ustalone bowiem zostało, że oprócz wskazanych okoliczności także inne czynniki – nie związane tylko i wyłącznie z pracą powoda we wskazanym dniu – naruszenie przepisów bhp przez maszynistę (brak sygnału ostrzegawczego odjazdu, ruszenie z prędkością przekraczającą obowiązujące w pozwanym zakładzie normy) mogły mieć wpływ na zaistnienie wypadku i tym samym stanowić przyczynę zewnętrzną jego urazu.

Ustalenie zakresu ewentualnego przyczynienia się powoda do urazu poprzez spożycie alkoholu nie jest przedmiotem niniejszego postępowania, w którym ustalano tylko możliwe wszystkie czynniki mogące przyczynić się do urazu M. K..

W ocenie Sądu, twierdzeń zawartych w protokole powypadkowym, nie potwierdzają też wyniki kontroli Państwowej Inspekcji Pracy. Kontrola nie wykazała wprawdzie jednoznacznej przyczyny wypadku, jednakże zawarte w niej hipotezy dotyczące przebiegu wydarzeń, w większości wskazują na to, iż do wypadku doprowadziły zdarzenia z dnia 14 lipca 2014 roku.

W ocenie Sądu, omawianemu zdarzeniu z dnia 14 lipca 2014 roku nie można także zarzucić braku przymiotu nagłości, bowiem M. K. doznał uraz w dniu zdarzenia w trakcie wykonywania pracy. Powyższy fakt nie był kwestionowany przez pozwanego pracodawcę.

Dla uznania zdarzenia za wypadek przy pracy należy bowiem wykazać, że zdarzenie było zdarzeniem nagłym nie w znaczeniu, że przebiegało momentalnie, lecz że jest wynikiem - będącego przyczyną wypadku - krótkotrwałego działania zewnętrznego na organizm pracownika. Nie wymaga się przy tym jednoczesnego wystąpienia przyczyny i skutku zdarzenia. (por. w tym zakresie wyrok SN z dnia 4 października 2006 r., II UK 40/06, OSNP 2007, nr 19-20, poz. 291)

Nagle zdarzenie powodujące uraz lub śmierć pracownika może zatem nastąpić w dowolnym czasie i miejscu, pod warunkiem, że pozostaje w związku z wykonywaniem czynności pracowniczych przez osobę, która wypadkowi uległa. Czasowy i miejscowy związek zdarzenia z pracą oznacza, że pracownik doznał uszczerbku na zdrowiu bądź poniósł śmierć w czasie i w miejscu, w którym pozostawał w sferze interesów pracodawcy. Jeżeli natomiast przyczyna zewnętrzna zadziałała poza czasem i miejscem wykonywania czynności pracowniczych, wówczas niezbędne jest stwierdzenie funkcjonalnego związku z pracą, tzn. takiego, w ramach którego praca musi być nie tylko jednym z czynników prowadzących do zdarzenia, ale musi ona także wywrzeć wpływ na zaistniały skutek. (wyrok SN z dnia 13 lipca 2011 r., I UK 46/11, LEX nr 1043989).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że doznany w trakcie wykonywania pracy przez M. K. wielonarządowy uraz nastąpił nagle w rozumieniu art.3 cytowanej ustawy.

Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie wykazał także, że uraz M. K. nastąpił na skutek zdarzenia o zewnętrznym charakterze. Powyższe również nie było kwestionowane przez pozwanego pracodawcę.

Zewnętrzną przyczyną sprawczą wypadku może być bowiem każdy czynnik pochodzący spoza organizmu poszkodowanego, zdolny - w istniejących warunkach - wywołać szkodliwe skutki (tak też w wyroku SN z dnia 18 sierpnia 1999r., II UKN 87/99, opubl. w OSNAP 2000/20/760).

Jakkolwiek sama praca nie może stanowić zewnętrznej przyczyny w rozumieniu definicji wypadku przy pracy, to jednak może nią być określona nadzwyczajna sytuacja związana z tą pracą, która staje się współdziałającą przyczyną zewnętrzną (por. np. wyrok z dnia 16 września 2009 r., I PK 79/09, LEX nr 553670 i szeroko przytoczone w nim orzecznictwo).

Z uwagi na powyższe Sąd uwzględnił powództwo o ustalenie, że zdarzenie z dnia 14 lipca 2014 roku, w wyniku którego nastąpił uraz M. K., jest wypadkiem przy pracy i sprostował w tym zakresie protokół powypadkowy.

O obowiązku zwrotu kosztów zastępstwa procesowego Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, ustanowioną w art. 98 § 1 k.p.c. Powód wygrał proces w całości i poniósł koszty z tytułu zastępstwa pełnomocnika, które w oparciu o § 12 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zostały ustalone na kwotę 120 zł.

Sąd na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał pobrać od pozwanego pracodawcy jako strony, która proces przegrała, koszty sądowe pokryte tymczasowo przez Skarb Państwa Sąd Okręgowy w Łodzi. Na koszty te złożyła się nieuiszczona opłata od pozwu w kwocie 3.782 zł.

Mając powyższe na uwadze należało orzec jak w sentencji.

K.P.